

2011. NOVEMBER 5. SZOMBAT

JEREMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE 50,29–46

STEINBACH JÓZSEF

Babilónia megbűnbődik kevélységeért

^{50,29}Hívjátok össze Babilon ellen a lövészeket, minden íjászt! Verjetek táborát körülötte, ne menekülhessen el senki! Fizessetek meg neki tettei szerint, bánjatok el vele egészen úgy, ahogyan ő bánt el másokkal! Mert kevélyen viselkedett az Úrral, Izráel Szentjével szemben. ^{50,30}Ezért elesnek ifjai a tereken, és harcosai mind elvesznek azon a napon - így szól az Úr. ^{50,31}Rád támadok, te kevély - így szól az Úr, a Seregek Ura -, mert eljött a napod, büntetésed ideje! ^{50,32}Elbukik a kevély, elesik, nincs, aki talpra állítsa. Tüzet gyújtok városaiban, megemésztí egész környékét. ^{50,33}Ezt mondja a Seregek Ura: Nyomorgatták Izráel fiait Júda fiaival együtt. Akik fogságba hurcolták, ott tartják őket, nem akarják elbocsátani. ^{50,34}De megváltójuk erős, Seregek Ura a neve. Győzelemre viszi ügyüket, nyugalmat hoz a földre; Babilon lakóira azonban rettegést. ^{50,35}Fegyvert küldök a káldeusok ellen - így szól az Úr -, Babilónia lakói ellen, vezetői és bölcsői ellen; ^{50,36}fegyvert a hazugok ellen, derüljön ki, hogy bolondok! Fegyvert vitézei ellen: rémüljenek meg! ^{50,37}Fegyvert lovai és harci kocsijai ellen, az ott levő keverék nép ellen: legyenek olyanok, mint az asszonyok! Fegyvert raktárai ellen: fossák ki azokat! ^{50,38}Fegyvert vizei ellen: száradjanak ki! Mert a bálványszobrok országa ez, és szörnyalakokkal dicsekszenek. ^{50,39}Azért vadmacskák meg hiénák fognak ott lakni, és struccmadarak laknak majd benne. Soha többé nem lakják, lakatlan lesz nemzedékről nemzedékre. ^{50,40}Ahogyan elpusztította Isten Sodomát és Gomorát meg a szomszédságát - így szól az Úr -, úgy itt sem lakik senki, nem tartózkodik benne egy ember sem.

Az északról jövő ellenség Isten eszköze

^{50,41}Egy nép jön északról, nagy nemzet, és nagy királyok indulnak el a föld széleiről. ^{50,42}Íjat és kopját ragadnak, kegyetlenek, nem irgalmaznak. Hangjuk zúg, mint a tenger, lovakon nyargalnak. Mint harcosok sorakoznak ellened, Babilon leánya! ^{50,43}Ha meghallja hírüket Babilónia királya, kezei elernyednek, szorongás vesz erőt rajta, és vonaglik, mint a szülő asszony. ^{50,44}Mint a Jordán bozótjából a zöldellő legelőre feljövő oroszlán, úgy úzom el őket egy pillanat alatt, és választottamat helyezem föléje. Hiszen ki fogható hozzám, ki vonhat felelősségre, és melyik pásztor szállhat szembe velem? ^{50,45}Így hát halljátok meg az Úr tervét, amelyet eltervezett Babilónia ellen, és gondolatait, amelyeket kigondolt a káldeusok országa ellen: Még a kis bárányokat is elhurcolják, legelőjüket is pusztává teszik. ^{50,46}Babilon elfoglalásának zajától megrendül a föld, jajkiáltása hangzik a népek között.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A szakasz szerkezete

Igénk első szakaszában a Babilon elleni jövődőlést olvassuk (29–40). Ezt megszakítja az Izráelhez szóló, vigasztaló prófécia (33–34). Isten egy északi népet, a Perzsákat használja fel

eszközul arra, hogy mindennek megvalósulása elkezdődjön (41–46).

Babilon bukása

Babilon bukásának oka a kevélység: Babilon elbízta magát, visszaélt Istentől kapott hatalmával, és összeszűzött maga körül mindent és mindenkit, ezért Isten rájuk ereszi az összes lövész és íjászt, akik úgy bánnak Babilonnal, ahogy ő bánt másokkal (29). Minden kevélység büntetése, előbb-utóbb végleges bukás, és nincs aki ebből a bukásból talpra állítson (32).

Babilon bukásának oka a bálványok sokasága: Mindez azért történik meg, mert az Úr megelégtelte Babilon kevélységét, de azért is, mert bálványok országa ez, olyanoké, akik szörnyalakkal dicsekszenek (38).

Babilon bukása mögött az Úr áll: Az Úr maga támad a kevély Babilonra (31). Ezt Isten most úgy végzi el, hogy fegyvert küld Babilon ellen, az Ige részletezi is, hogy kik ellen: vezetői és bölcsei ellen, a hazugok ellen, vitézei, lovai, harci kocsijai ellen, raktárai és vizei ellen (35–37).

Babilon bukása visszafordíthatatlan: Babilon pusztulása olyan nagy mérvű lesz, hogy pusztasággá lesz az ország, ahol vadmacskák, struccok és hiénák laknak majd, és nem lakja azt ember. Sorsa hasonló lesz Sodoma és Gomora sorsához (40). Ez a prófécia részben beteljesedett, amikor a Perzsák legyőzték Babilont; de Babilon mindig is népes város volt történelme során, és Irak kormányszata elkezdte helyreállítani az ősi város egyes részeit. A Babilon teljes lerombolására utaló prófécia azonban minden allegorikus értelmezést mellőzve is messze túlmutat a konkrét koron és helyszínen. A Babilon bukásáról szóló prófécia szinte szó szerint megegyezik a 49,19–21 versekkel, csak ott Edómra vonatkoznak a sorok. Maga Isten támad, mint egy oroszlán Babilonra, és a lakosságot úgy elhajtják, mint a nyáját, még a kicsi báránykákra, a gyerekekre és az erőtlenekekre sem lesznek tekintettel (45).

Babilon bukásához Isten más népet használ fel: Istennek egy északról jövő nép lesz az eszköze Babilon elpusztítására, akik íjat és kopját ragadnak, erős hangúak, lovakon nyargalnak, kegyetlenek és irgalmatlanok. Már híruket hallva is szorongva ernyed el az ember (41–43). Ezek úgy támadnak Babilonra, mint oroszlán a zsákmányára, hirtelen és menthetetlenül (44), és pusztulásán megdöbben a föld (46).

Babilon bukása fegyverek által történik: A 35–38 szakasz minden strófáját a fegyverek említése vezet be („hereb” szó szerint kardot jelent). A 38. versben mindez szójátékká lesz, mert Isten a fegyvereit még a vizek ellen is beveti, ami azt jelenti, hogy Isten ítélete nyomán szárazság köszönt a vidékre („hereb” = kard; „hóreb” = szárazság”). Jól értsük, mi tesszük szárazzá az életet, ha Babilon módjára viselkedünk, és visszaélünk Istentől kapott javainkkal. Isten ítélete pedig éppen az, hogy ez a szárazság nyilvánvalóvá lesz, egy idő után leplezetlenül szomjazni kezdünk, kiszáradunk. Isten végső gondolata azonban nem a szárazság, népét illetően különösen nem. Ő nem szárazságot akar, hanem bőséget. Mint ahogy az is beszédes, hogy itt még fegyverrel szabadít meg az Úr, de végső szabadítása nem fegyverrel történt; mert Isten a végső megoldást soha nem erőszakos úton kínálja nekünk.

Isten népének szabadulása

Babilon bukása azonban Isten népe számára a megoldást jelenti. Miközben mindez történik, maga Isten cselekszik népéért. Népének Ő a patrónusa. Isten perel népe ellenségeivel, és Babilonnak rettegést, népének pedig nyugalmat („rága”), győzelmet, megváltást szerez (34). Isten szabadulást ígér népének, erős Megváltót, aki győzelemre viszi ügyüket! Istennek minden hatalma megvan erre. Most még fogságban vannak, de Isten megváltót küld nekik. Itt a „gáal” héber kifejezés szerepel, ami szó szerint kiváltást, visszavásárlást jelent. Ezt cselekszi Isten a népével, kiváltja őket a fogságból, és visszaveszi őket magához.

A szabadítás kedvezményezettjei Izráel és Júda együtt. Jeremiás itt együtt említi a korábban, még az Asszírok által elhurcolt Izráeli, és a Babilon által elhurcolt Júda lakosait (33–34). Istennek minden hatalma megvan arra, hogy szabadítást szerezzen népének. Az Úr népét helyezi a kevélyek fölé (44). Ez az Úr terve (45). Ki az, aki erről az Úrral vitatkozni merne, vagy ezért felelőségre vonná Őt?

A gondolategységek összefoglalása

Isten győzelemre viszi népe ügyét! Isten könyörül népén, hazahozza övéit, mert nem vetette el őket véglegesen, győzelemre viszi ügyüket. Erős Megváltó Ő (34). Babilont az Isten eszközül használta népe megbüntetésében, de Babilon elfelejtette, hogy ő csak Isten eszköze, és nem ő az Isten. Ezért Isten Babilon ellen fordul, aki véglegesen megszégyenül. Így is történt, mert Kr.e. 539-ben a Perzsa Birodalom, észak felől (41) legyőzte a babiloniakat. Isten népe pedig belátja, hogy az Úr az ő igazi hajlékuk. Ezért sírva keresik az Istent, és csatlakoznak az Úrhoz örök szövetséggel, amely nem megy feledésbe (51,5). Teljesen megváltozik az Isten népe! Ez a folyamat ma is reményiségünk, Isten mai népére gondolva! Nincs más esély, mint az Úrhoz csatlakozni, és nem csak a nevét emlegetni, sőt igazi küldetésünk másokat is erre buzdítani!

Textus: „De Megváltójuk erős, Seregek Ura a neve, győzelemre viszi ügyüket, nyugalmat hoz a földre...” (Jeremiás 50,34)

Gyönyörűen megszólal az evangélium ebben a jeremiási fejezetben. Itt arról a **győzelemről** van szó, amit az Úr ad népének!

Győzünk, vagy veszítünk?

Nemrégiben egy idősebb barátommal beszélgettem, aki korábban befolyásos, fontos ember volt, sokan függtek tőle; most nemrég jött ki a kórházból, és elmondta, hogy félelmetes volt szembe-sülni azzal, hogy már nem számít, egy a sok közül, észre sem veszik. **Vesztesnek érezte magát.** Persze, tudja, hogy ez a dolgok rendje, de mégis nehéz rádöbbedni arra, hogy „elvégeztem, amit Isten rám bízott, és emberi megítélés szerint már nem számítok”. Ilyenkor életmentő bizonyosság azt tudni, hogy Istennek továbbra is drága vagyok, sőt éppen ezeken a tapasztalatokon keresztül akarja kimunkálni bennem, hogy csak Őbenne bízzak.

Ez az Ige arra figyelmeztet, hogy **Isten megítéli a Babilonokat, de győzelemre segíti az Ő népét.** Nagy baj, ha valaki (valakik) nem szolgálatnak tekinti tehetségét, hatalmát, pozícióját, hanem kevélységében visszaél azzal; és félelmetesen nagy baj, ha valaki azt nem tudja a kellő pillanatban visszaadni annak, akitől kapta.

Babilon túlmutat önmagán. Nemcsak azzal, hogy Isten ítéletének eszköze volt akkor, hanem figyelmeztet ma is a Babilonná válás veszélyes folyamatára! Ma is képződnek Babilonok. Ez a „mozgás” ma is veszélyeztet egyént, közösséget, országot, népet, ha az Istentől kapott lehetőségeket félre értik és azzal nem jól élnek, illetve visszaélnak.

Ez a **babiloni magatartás hozhat hatalmas, csillogó sikereket**, de a vége mégis csak veszteség, tartós, örök veszteség!

Erre figyelmeztet a mai Ige, miközben **hidat ível a pusztulás szakadékára, és győzelemmel akar megajándékozni.**

Alapigénk is erről beszél: Erős Megváltónk van, aki győzelemre viszi ügyünket, és nyugalmat hoz a földre (34). Isten pusztulás helyett győzelemmel akar megajándékozni minket, de ez a győzelem nem a másik feletti, hanem a pusztulás feletti győzelem.

A babiloni győzelem

Milyen a babiloni győzelem **a magunk erőlködése által szerzett** győzelem? Amíg magunk akarunk győzelmet szerezni, addig ez a győzelem a másik felett szerzett győzelem, mások megnyo-

morítása árán szerzett győzelem, kevélységgel megszerzett győzelem, de csak ideig tartó győzelem, mint amilyen Babiloné volt.

Babilon győzelme azonban az Úr által szerzett győzelem, és ezt Babilon nem tudja. Ez a „Babilonok” legnagyobb nyomorúsága, minden baj forrása ezen a világon, és egyben ítéletüknek oka is.

Ezért ezt a győzelmet visszafordíthatatlan és **teljes pusztulás** követ, amelyet megrendítő képekkel tár elénk az Ige. Ezt az emberi győzelemre törekvést az Úr nem áldja meg, sőt megítéli. Ma pedig modern világunkban minden erről szól: sikerről, erőről, hatalomról. Amíg az ember akarja a sikert, addig az kifolyik a kezéből, ahogy elengedi, megtalálja, de akkor már az Úr szerinti módon.

A krisztusi győzelem

Az Úr nem átmeneti, hanem **valóságos győzelmet** ad nekünk. Azok **az Ő népe**, akik részesültek ebben a győzelemben. Ez a győzelem, ismét mondjuk, nem a másik felett aratott győzelem, hanem **a pusztulás minden formája feletti győzelem**

Ezt a győzelmet senki nem szerezhethet meg magának, csak ha az Úr erős szabadítót támaszt! **Egyedül Ő képes győzelemre vinni ügyünket!** Emberi erőlködés erre nem képes. Ezt a győzelmet cselekedte az Úr Jézus Krisztusban! Ez az evangélium.

Ezzel Isten **minden gyarló emberi erőlködés, és evilági hatalom fölé helyezte népét.** Ezt Jeremiás is teljes, és megkérdőjelezhetetlen bizonyossággal zengi (44).

Ez a krisztusi győzelem képes egyedül **nyugalmat** ajándékozni a földre. De e győzelem nélkül csak rettegés lehet az osztályrészünk, pusztává lesz az életünk, ahol hiénák laknak, és ahol bármikor ránk törhet a romlás, mint ahogy az oroszlán támad rejtekéből a bárányra.

Nincs más esély, mint az Úrhoz csatlakozni, Benne bízni, a Krisztus által szerzett győzelemben részesülni.

2011. NOVEMBER 5. SZOMBAT

1TIMÓTEUS 1,1–11

DR. KÓKAI NAGY VIKTOR

Címzés, üdvözlés

^{1,1}Pál, a mi megtartó Istenünknek, és Krisztus Jézusnak, a mi reménységünknek rendeléséből Krisztus Jézus apostola, ^{1,2}Timóteusnak, igaz fiannak a hitben: Kegyelem, irgalom, békesség Istentől, a mi Atyántól és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól.

Óvás a hamis tanítóktól

^{1,3}Amikor Macedóniába mentem, kértelek, hogy maradj Efezusban, és parancsold meg némelyeknek, hogy ne hirdessenek tévtanokat, ^{1,4}ne is foglalkozzanak mondákkal és vég nélküli nemzetségtáblázatokkal, amelyek inkább vitákra vezetnek, mint Isten üdvözítő tervének megismerésére hit által. ^{1,5}A parancs célja pedig a tiszta szívből, jó lelkiismeretből és képmutatás nélküli hitből fakadó szeretet. ^{1,6}Némelyek elfordultak ezektől, és üres fecsegésre adták magukat, ^{1,7}törvénytanítók akarnak lenni; de nem értik sem azt, amit mondanak, sem azt, amit bizonygatnak. ^{1,8}Mi azonban tudjuk, hogy a törvény jó, ha valaki törvénytisztelettel él azzal. ^{1,9}És tudjuk azt is, hogy a törvény nem az igaz ellen van, hanem a törvénytörők és az engedetlenek, a hitetlenek és a bűnösök, a szentségtelenek és a szentségtörők, az apa- és anyagyilkosok, az embergyilkosok, ^{1,10}a paráznák, a fajtalanok, az emberrablók, a hazugok, a hamisan esküvők ellen, és mindaz ellen, ami csak ellenkezik az egészséges tanítással. ^{1,11}Ez pedig a boldog Isten dicsőségéről szóló evangélium, amely énrám bízott.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Választott szakaszunk két részre osztható. Egyfelől a címzésre, amely ugyancsak szakaszolható. A levél küldőjének bemutatására, amely az autentikus páli levelekhez hasonlóan (vö. Róm 1,1–6; 1Kor 1,1 stb.) a levél szerzőjéről nem

csak nevét, hanem apostolságának eredetét is közli, amely megfelel a megváltó¹ Isten rendelésének (ἐπιταγή – végzés, a megállapított isteni rend végrehajtása). Valamint a címzett meghatározására, akiről ugyancsak megtudjuk, hogy igaz fia a hitben az apostolnak,² majd a verset a köszöntés zárja.³ A címzést egy óvás követi a hamis tanítóktól, akik a gyülekezeten belül jelentenek ve-

¹ Isten megváltóként (új fordítás – megtartóként) való jelölése furcsa, hiszen ez általában Jézushoz kapcsolódó jelző. A σωτήρ jelző csupán két alkalommal kapcsolódik a teljes Újszövetségben Istenhez (Lk 1,47; Júd 25) és a LXX nyelvezetén tájékozódó hellenista-zsidóság nyelvhasználatára vezethető vissza. A szó hozzákapcsolása egyébként az istenekhez, sőt az uralkodókhoz is, elterjedt volt a környező pogány világban (vö. Roloff, 57).

² E mögött a meghatározás mögött az 1Kor 4,17 közlését fedezhetjük fel (felerősítve a γνήσιος – „igaz, igazi” jelzővel).

³ A levél szerzője a tradicionális, Pálnál megszokott üdvözlő szavakat (kegyelem és békesség), kiegészíti egy harmadikkal, az irgalommal (ἔλεος). Ez a kiegészítés megfelel a pásztori levelekre egyébként jellemző szóhasználatnak, amiben a kegyelem és az irgalom jelentéstartalma közel azonos (lásd 2Tim 1,16.18; Tit 3,5) – vö. Roloff, 54

szélyt az igaz hittel szemben. Az autentikus páli levelekhez képest meglepő ez a váltás, mert inkább számítanánk arra, hogy a címzés után a levél írója címzettje(i) Istenhez és Krisztushoz fűződő viszonyát tárgyalja a szerző (lásd Róm 1,5–7; 1Kor 1,2 stb.).

Az első megválaszolendő kérdés az apostol tekintélyének alkalmazása a címzésben. Pál olyankor irányítja rá nyomatékosan apostoli elhívására olvasói figyelmét, amikor tévtanítókkal kerül konfliktusba és szükség van tekintélye latba vetésére (lásd Gal, 2Kor). A helyzetet tekinthetjük hasonlóknak ebben az esetben is, ugyanakkor figyelemre méltó, hogy később ennek semmilyen szerepe nem lesz az 1Tim érvelésében, mivel a tévtanítók közül senki nem kérdőjelezi meg ezt a tekintélyt és nem is támadja. Akkor miért olyan fontos a levél szerzőjének, hogy kétszer is utal Pálhoz kapcsolódóan Jézus Krisztus nevére, amivel ugyan feláldozza az autentikus páli levelek címzésének gördülékeny stílusát, de félreismerhetetlenül a középpontba helyezi az apostoli tekintély fontosságát. A választ a harmadik generáció alapvető problémájában találhatjuk meg. Az apostolok tekintélyét immáron senki nem kérdőjelezi meg, de ők már nincsenek; mint ahogyan senkinek meg sem fordul a fejében, hogy ezzel a tekintéllyel tanítson. Itt válik fontossá a fiktív szerző mellett a fiktív címzett személye. Nyilván azért Timóteusra esik a választás, mivel általa az apostol autoritása benne tovább élt, ugyanakkor példa arra is, miként vihető tovább ez a tekintély a levélíró napjában. Természetesen nem a személyi lánc fontossága (lásd apostolica successio) jelenik meg, sokkal inkább az igaz tanítás folytonosságának kívánalma. Erre a tekintélyre viszont szüksége van minden nemzedéknek, így a miénknek is!

A tévtanítókról⁴ szóló rész beékelődik a páli levelekben megszokott rendbe, ahol a címzést követi közvetlenül Pál bemutatkozása, itt ez majd csak az 1,12–17-ben jelenik meg. Ennek a résznek az egyik kulcsszavai a „parancsolni” (παραγγέλλω – 1,3), „parancs” (παραγγελία – 1,5)⁵ kifejezések lesznek. Ennek szerepe egyértelmű, a parancs alól senki sem bújhat ki, így mi sem, főképpen nem, ha egy apostoli tekintéllyel rendelkező személy adja azokat.⁶ Az 1,3–11 központi kérdése a törvény, de ezzel szemben nem az evangélium áll, hanem a törvény hamis értelmezése és az ebből fakadó tévtanítások,⁷ amelyek ellentétesek Isten üdvözítő tervével.⁸ A törvény nem úgy jelenik

⁴ A kifejezés e terodida,sklein csak itt és a 6,3-ban jelenik meg a teljes Újszövetségben. A kifejezésben benne foglaltatik, hogy kell lennie egy igaz tanításnak is, amelyhez mérten lehet „másként tanítani” (vö. Roloff, 63). Nyilván ezeknek a tanítóknak a gyülekezetben ugyanolyan tekintélye lehet, mint az igaz tanítás képviselőjének, éppen ezért van szükség arra, hogy nyomatékosan Páltól eredő tanításként mutassa be saját érveit. És ebben az összefüggésben válik fontossá, hogy Pál bemutatkozása – eltérően az autentikus levelektől – csak ezt követően jelenik meg (1,12–17). Ha úgy tetszik, az apostol tekintélye „fogja satuba” a tévtanítókat és törvényszegőket.

⁵ Később az 1,18-ban is megjelenik a parancs kifejezés, ami egyértelműen hidat képez a két levélrész között.

⁶ Pálnál parancsként mindig az jelenik meg, ami evidens módon kötelező érvényű, de ami még ennél is fontosabb, a feltámadott Úr tanításából származik (lásd 1Kor 7,10; 11,17; 1Thessz 4,2.11).

⁷ A tévtanítások sorában a második helyen a nemzetségtáblázatok értelmezése áll, itt – ahogyan azt J. Roloff megállapítja – a Genézisben megjelenő nemzetségtáblázatok spekulatív értelmezésére kell gondolnunk. Az abban megjelenő titokzatos nevek és életkorok különösen a pogánykeresztyének számára jelenthettek érdekes csemegét. Gondoljuk

meg, mint aminek semmi haszna nincsen, hanem úgy, mint a bűnkatalógusban⁹ szereplő személyek ostora, ami viszont ebből adódóan nem az igaz ember ellen van.¹⁰ A gyülekezetben hátramaradt¹¹ tanítvány feladata éppen az, hogy felmutassa a szeretetet (1,5)¹² és továbbadja az egészséges tanítást (ὑγιαίνουσα διδασκαλία),¹³ amely igazzá teszi az embert, ez pedig nem más, mint a „boldog Isten¹⁴ dicsőségéről szóló evangélium” (1,11). Ami olyan erős meggyőződésen alapul, hogy erről vitatkozni sem érdemes a tévtanítókkal.¹⁵

csak a később, a gnózisban erőteljesen megjelenő archonokra és aionokra (i. m., 64). Ezek a tanítások nem lennének mások, mint „allegorikus spekulációk az Ószövetség őstörténete alapján” (Jeremias, 13).

⁸ Az itt szereplő οἰκονομία θεου kifejezés értelmezése meglehetősen sok kérdést vet fel. Az egyértelmű, hogy Isten „gondnokságáról, sáfárságáról” (lásd Balázs, οἰκονομία) van szó, de hogy ez konkrétan mit jelent, arról megoszlanak a vélemények (az univerzum „háztartása”; Isten üdvrendje; üdvösségre való nevelése Istennek; teljhatalom - különféle nézetek bemutatásához lásd Roloff, 65k).

⁹ A bűnkatalógus érdekessége, hogy amellet, hogy eltér a többi újszövetségi, de még a populárfilozófiából ismert katalógusoktól is (10 kifejezés csak itt jelenik meg), abban mégis tradicionális, hogy gyakorlatilag a Tízparancsolat tiltásai jelennek meg a megnevezett vétkekben (vö. Jeremias, 14, bővebben Roloff, 75k).

¹⁰ A 9 versben általános igazság szólal meg, amely nem csupán a zsidóságban lehetett elfogadott, de a sztoikus filozófiában is (Jeremias, 14).

¹¹ Jegyezzük meg, hogy az ebben a versben közölt útvonal ellentmondásban áll az ApCsel 19,22-vel, ami az egyik érv szokott lenni a páli szerzőség ellen – a témához bővebben Schnelle, 369.

¹² A szeretet hasonlóan jelenik meg itt, mint az 1Kor 13-ban, vagyis ajándékként és kötelezettségként, ami mindent magában foglal és mindent felül is múl.

¹³ Érdekes, hogy konkrétan sehol nem kerül kifejtésre, mint jelent az egészséges tanítás. Nyilván azért nem, mert ennek ekkor már jól körülhatárolható volt a tartalma és ismert a címzettek előtt. A kifejezéssel egyébként kizárólag a pásztori levelekben találkozunk és az eredete meglehetősen bizonytalan. Feltételezhetjük, a kifejezés értelmezésében figyelembe kell vennünk az ὑγιής szónak a görögben elterjedt jelentését is, ami valaminek az „ésszerű, tárgyyszerű, értelmes” voltára vonatkozott (Roloff, 78kk). Azt is feltétlenül érdemes megjegyezni, hogy noha a tartalma ennek a tanításnak nem kerül kifejtésre, nem kételkedhetünk abban, hogy valamiféle speciális tartalommal bírt, hiszen többször találkozunk ezzel a kifejezéssel a pásztori leveleken belül (1Tim 1,10; 2Tim 4,3; Tit 1,9; 2,1), valamint az ehhez kapcsolódó „egészséges szó/ige” (1Tim 6,3; 2Tim 1,13) és az „egészséges hit” (Tit 1,13; 2,2) kifejezésekkel is (vö. Jeremias, 15).

¹⁴ Különösen hangzik Isten boldogságáról olvasni, ezt a kifejezés a görög vallásosságból kerül át a hellenista zsidóság szókincsébe (Jeremias, 14).

¹⁵ A kutatók joggal hívják fel a figyelmet arra, hogy a pásztori levelekben sehol nem találunk a tévtanítók érvelését tartalmilag támadó vitát (Roloff, 70).

Prédikációvázlat

Vitázzni sem lehet mindenről!

1. Vannak helyzetek, amikor nincsen értelme vitatkozni. Ilyenkor a vitapartnerek olyan szinten állnak más platformon, hogy elveszíti erejét az érvelés. Felolvasott igénk is egy ilyen szituációban íródott. Erről a tényről árulkodik az 1,7. Maró kritika jelenik meg ezekben a szavakban, ugyanakkor pontosan adja vissza a vita kilátástalanságát. Ez az eszmecsere jó időtöltésnek, de egymást építő, esetleg meggyőző érveknek nincsen helye. A következő kérdés, amit tisztázni kell, melyik vitának, mely vitapartnereknek kell ezen megítélés alá esniük? Ez már egy sokkal nehezebb probléma!

2. De ebben a kérdésben sem hagy magunkra bennünket a levél írója. Nyilván ebben az esetben nem hivatkozhatunk arra, hogy mindazokkal nem állunk le vitatkozni, akik mondákkal és nemzetiségtáblázatokkal ostromolnak bennünket, mert ilyen vitapartnerrel nem igen lesz dolgunk az elkövetkezendő napokban, hetekben. De a mondat második fele kiválóan alkalmazható ezekben a helyzetekben: „Isten üdvözítő tervének megismerése hit által”. Ha nem ezt a célt szolgálja egy valláshoz kapcsolódó vita, akkor hiábavalónak tűnik. Mert ez a lényege a hitünknek, és még egy apró momentum: erről beszélgetni, eszmét cserélni és alkalmanként akár vitatkozni is, csak hívő lélekkel lehet. És ez a vita, beszélgetés az épülésünket szolgálja, része Isten üdvözítő akaratának.

3. Isten üdvözítő akarata pedig nem a törvényekből válik világossá számunkra, hanem az evangéliumból. A részletekben elvesző viták éppen a szeretetlenséget tükrözik, és lehet bár a bölcsélet akármilyen megalapozott, éppen azt a célt véti el, amit Jézus is megjelöl a törvény esszenciájaként a „szeretet nagy parancsolatában”, valamint az arany szabályban. Ha még egyszer figyelmesen elolvassuk a törvény hasznáról szóló részt levelünkben, nem lesz nehéz rádöbbenünk, hogy az itt felsorolt bűnök majdhogynem mindegyike a köztörvényes bűnök közé tartozik, egészen távol állnak az evangéliumtól, pedig az egyházban, a gyülekezetben erről kellene beszélni! Ha valaki ilyen vétkekben jár, arról nem meglepő, ha a „bizonyítványában” ez fog szerepelni: „átadtam a Sátánnak” (1,20). Ehhez a mondathoz viszont azért lássuk meg annak folytatását is: „Hadd tanulják meg...” vagyis még ez sem véglegesen lezárt folyamat, ha megtanulják, de legfőképpen, ha megbánják; nincs olyan zsákutca, ahonnan Isten kegyelme és Jézus közbenjárása ne hozhatná vissza az embert!